

CADRUL REFERENȚIAL AL CONCEPTULUI DE MANAGEMENT AL EVALUĂRII REZULTATELOR ȘCOLARE

Olga CALEACHINA, doctorand

Rezumat. Articolul abordează problematica cadrului referențial al conceptului de Management al evaluării rezultatelor școlare. Mai mulți cercetători și teoreticieni definesc conceptul de management marcând intensiunea și extensiunea accentuată a acestuia. Prin urmare, conceptul de management general definește pe de o parte procesul de conducere a unei entități organizatorice la nivel de macrosistem, spre exemplu: stat, națiune, confederații statale sau microsistem, cum ar fi: instituții, întreprinderi, organizații, iar pe de altă parte, ne indică resorturile emergente practicilor, științei și artei deopotrivă. Termenul de management, în ultimă instanță, desemnează *știința conducerii organizațiilor și conducerea științifică a acestora*.

Cuvinte-cheie: management, evaluarea rezultatelor școlare, perspectivă acțional-valorică, politici educaționale, proces educațional, finalitate, cadru referențial.

Summary. The article addresses the issue of the frame of reference of the concept of Management of school results evaluation. Several researchers and theorists define the concept of management by marking its intensity and accentuated extension. Therefore, the concept of general management defines on the one hand the management process of an organizational entity at the level of macrosystem, for example: state, nation, state confederations or microsystem, such as: institutions, enterprises, organizations, and on the other on the one hand, it shows us the emerging springs of practice, science and art alike. The term management ultimately refers to the science of leading organizations and their scientific leadership.

Keywords: management, evaluation of school results, action-value perspective, educational policies, educational process, finality, frame of reference.

Conceptul de management a înregistrat acumulări și redimensionări succesive, abordarea sa epistemologică evidențiind încercarea de a surprinde esența și specificul managementului ca activitate de conducere. Etimologic cuvântul management se originează în latinescul *manus-agere* (mâna, manevrare, pilotare, conducere, strunirea cailor), francezul *manege* (menaj, a face curat), italianul *maneggio* (prelucrare manuală, eliminare a ceea ce nu folosește). Cu raportare la limba engleză, în accepțiunea generală a conceptului de *management* distingem o semantică foarte complexă. Astfel, verbul *to manage* ne indică ideea de a reuși, a conduce, a coordona, a administra, a rezolva, a soluționa, a dirija, a ghida, a izbuti, a face față la..., a manevra ceva, a stăpâni, a găsi mijloace pentru ..., a cârmui, a duce la bun sfârșit; substantivul management subliniază activitatea de realizare a conducerii, arta de a conduce, de implementare a strategiei, abilitatea de a organiza, de a administra, reușita în atingerea obiectivelor, adoptarea unor decizii, iar substantivul *manager* reprezintă/nominalizează un conducător, director, administrator, organizator, lider, coordonator de echipă. Multiplele accepțiuni și definiții date de către diverși teoreticieni și practicieni termenului de management marchează intensiunea și extensiunea accentuată a acestuia (Manea, 2013): Frederick W. Taylor (1903) definea inițial managementul în termeni de a ști exact ce doresc să facă oamenii și a-i supraveghea ca ei să realizeze aceasta

pe calea cea mai bună și mai ieftină; Taylor a conceptualizat managementul științific, el având preocupări în direcția studierii problemelor conducerii activității la nivelul atelierelor, în vederea reducerii pierderilor și creșterii eficienței muncii. Ulterior Frederick W. Taylor (1911) a rafinat și redefinit de o manieră mai aprofundată conceptul de management științific acesta fiind, în linii generale, acel gen de management care ghidează afacerile folosind ca repere orientative standarde clare, stabilite pe bază de fapte și adevăruri rezultate din observații situaționale concrete, experimente și raționamente sistematice (apud. Kreitner, 1992). Henri Fayol (1916) menționa că managementul înseamnă a prevedea, a organiza, a comanda, a coordona și a controla (apud. Blaga, 2004). Arthur Mackenzie exprimă, în noiembrie 1969 în *Harvard Business Review* opinia cum că managementul este procesul în care managerul operează cu trei elemente fundamentale – idei, lucruri și oameni – realizând prin alții obiectivele propuse (apud. Blaga, 2004). Peter Drucker (1999), considerat a fi părintele managementului modern, avansează o perspectivă personalizantă afirmând că *managementul este practic echivalent cu persoanele de conducere*. Autorul susține faptul că necesitățile organizaționale trebuie satisfăcute de oameni obișnuiți capabili de performanțe neobișnuite iar principala și poate singura sarcină a managementului este de a mobiliza energiile organizației pentru îndeplinirea sarcinilor cunoscute și definite. (apud. Petrescu, Șirinian, 2002).

Prin urmare, conceptul de management general definește pe de o parte procesul de conducere a unei entități organizatorice la nivel de macrosistem, spre exemplu: stat, națiune, confederații statale sau microsistem, cum ar fi: instituții, întreprinderi, organizații, iar pe de altă parte, ne indică resorturile emergente practicilor, științei și artei deopotrivă. Termenul de management, în ultimă instanță, desemnează *știința conducerii organizațiilor și conducerea științifică a acestora*.

În ceea ce privește managementul în educație, de remarcat că, acesta reprezintă o disciplină pedagogică aflată în prezent într-o dezvoltare accentuată. “Managementul în educație, în dubla sa calitate de ramură relativ recentă a managementului, dar și de știință pedagogică interdisciplinară, cunoaște multiple modalități de definire operațională, majoritatea dintre acestea derivând și împrumutându-și specificul din particularitățile realității concrete la nivelul căreia acționează, respectiv realitatea educațională la macro sau micronivel pedagogic. În linii generale, putem defini managementul în educație ca fiind știința care reunește de o manieră sistematică și non-contradictorie, coerentă din punct de vedere teleologic, axiologic și acțional, elemente aparținând filosofiei, politicii și pragmaticii educaționale în direcția atingerii cu maximă eficiență a finalităților educaționale asumate.” (Manea, 2013, p.13) Managementul în educație are în vedere „teoria și practica, știința și arta proiectării, organizării, coordonării, evaluării și reglării elementelor și resurselor activității educative..., o metodologie de acțiune cuprinzând un ansamblu de principii, funcții, norme și strategii de acțiune orientate înspre asigurarea atingerii finalităților didactice propuse și obținerea succesului în educație” (Gherguț, 2007 p. 20).

Analizând abordările autorilor în definirea managementului educațional remarcăm o diversitatea a elementelor, respectiv punctelor de vedere exprimate: E. Joița (2000) subliniază necesitatea abordării interdisciplinare a managementului educațional din punct de vedere: psihologic, sociologic, ergonomic, filozofic, politologic, juridic, epistemologic; în detaliu, autoarea consideră managementul educației ca fiind teoria și practica, știința și arta proiectării, organizării, coordonării, evaluării, reglării, elementelor activității educative, ca activitate de dezvoltare liberă, integrală, armonioasă a individualității umane, în mod permanent pentru afirmarea autonomă și creativă a personalității sale, conform idealului stabilit la nivelul politicii educaționale; I. Jinga (1998) considera că în esență managementul pedagogic (educațional) poate fi definit ca știința și arta de a pregăti resursele umane, de a forma personalități potrivit unor finalități acceptate de individ și de societate; I. Cristea (1996) se referă la dificultățile metodologice de definire a managementului educațional; E. Paun (1999) face trimitere la moda managementului ca la un pericol în procesul de conceptualizare a managementului educațional; Gilbert de Landsheere (1992) definește managementul educației sau pedagogic ca o disciplină pedagogică, interdisciplinară care studiază evenimentele ce intervin în decizia organizării unei activități pedagogice determinate și în gestiunea programelor educative. Managementul educației apare ca o disciplină de graniță, care studiază evenimentele implicate în decizia organizării unei activități pedagogice determinate și în administrarea programelor educative. Prin urmare, managementul educațional exprimă la nivel social macrosistemic ansamblul mecanismelor și resorturile privind conceperea, realizarea și evaluarea întregii activități educaționale. “Managementul în educație are și responsabilități ce vizează nivelul micro, respectiv cele urmărind verificarea la nivelul organizațiilor școlare a gradului în care principalele condiții pe care orice reformă trebuie să le întrunească pentru a fi validată ca atare sunt satisfăcute: durabilitatea în timp; obținerea unor rezultate semnificativ mai bune decât în cazul practicilor precedente; justificarea costurilor prin performanțele înregistrate; absența unor interferențe negative cu alte domenii de activitate” (Manea, 2013, p. 38).

Din perspectivă acțional - valorică managementul educațional se obiectivează într-un proces complex de coordonare și ghidaj decizional a grupărilor structurale în vederea realizării corecte și eficiente a obiectivelor prestabilite privind calitatea actului educațional.

Evaluarea rezultatelor școlare reprezintă o activitate educativă complexă de colectare sistematică a informațiilor despre calitatea și dinamica rezultatelor școlare, de prelucrare și interpretare contextuală a acestora în vederea adoptării unor decizii semnificații conform finalităților educaționale și scopului acțiunilor de evaluare [8].

În Republica Moldova activitatea de evaluare a rezultatelor școlare se desfășoară în baza Hotărârii [9] nr. 72 a Guvernului, din 10 martie 2015 „Pentru aprobarea regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Curriculum și evaluare, structurii și efectivului-limită ale acesteia”, publicat la 13 martie 2015, în Monitorul Oficial, nr. 59-66, art nr. 94, aliniatul 3 și prevede următoarele:

Aliniatul 3) în domeniul evaluării rezultatelor școlare și examenelor:

- a) conceptualizează și desfășoară evaluări școlare naționale și internaționale, precum și analizează rezultatele lor;
- b) organizează olimpiade, concursuri, examene și evaluări școlare naționale și internaționale;
- c) elaborează probe pentru examenele și evaluările școlare naționale, olimpiade și concursuri;
- d) constituie comisii și grupuri de lucru specializate (pentru elaborarea materialelor de examen, pentru evaluarea lucrărilor de examen etc.);
- e) coordonează activitatea grupurilor de lucru pentru elaborarea materialelor de evaluare, a comisiilor specializate, a consiliilor olimpice etc.;
- f) efectuează cercetări, pe bază de eșantion, în scopul stabilirii gradului de realizare a obiectivelor educaționale și a performanțelor elevilor la diferite discipline școlare;
- g) furnizează conducerii Ministerului Educației informații sistematizate despre rezultatele evaluărilor școlare naționale, semnificative pentru adoptarea unor măsuri operative și de perspectivă pentru optimizarea și eficientizarea continuă a învățământului general;
- h) elaborează formularele digitale pentru colectarea datelor candidaților la examenele de absolvire, instrucțiunile pentru completarea documentelor electronice utilizate în cadrul sesiunilor de examene la toate treptele de învățământ;
- i) elaborează și aprobă pentru publicare programe de examene, lucrări de sinteză a bunelor practici de evaluare școlară;
- j) creează un sistem de evidență a rezultatelor examenelor naționale, concursurilor și olimpiadelor școlare, precum și a rezultatelor școlare înregistrate la finalul unor cicluri de învățământ/curriculare, în funcție de profilurile de formare, pentru cercetarea dinamicii acestora;
- k) elaborează și realizează programe de pregătire a membrilor comisiilor centrelor de examen, a membrilor comisiilor de evaluare a testelor din examene și a altor persoane implicate în desfășurarea examenelor, precum și sprijină acțiunile de perfecționare a personalului didactic pentru evaluarea școlară curentă;
- l) organizează și desfășoară examenul la Constituția Republicii Moldova și la limba română pentru solicitanții străini și apatrizi a cetățeniei Republicii Moldova.

Ținând cont de faptul fiecare etapă/treaptă/formă a procesului de evaluare a rezultatelor școlare necesită organizare/dirijare/finalizare, ceea ce corespunde funcțiilor procesului de management, consemnăm apariția/formarea/ a așa disciplină/proces cu denumirea de **Management al evaluării rezultatelor școlare**, care are la bază diverse politici educaționale și are cadru de referință fundamentat juridic.

Așadar, din considerentele analizate și expuse mai sus, deducem Managementul evaluării rezultatelor școlare drept un proces de organizare sistematică și administrare eficace a etapelor continuă și sistematică a activității de colectare, de prelucrare și de

interpretare contextuală a informațiilor despre calitatea și dinamica rezultatelor școlare și de adoptare a unor decizii conform finalităților educaționale și scopului acțiunilor de evaluare [8].

Bibliografie

1. Peretti, de, A. Educația în schimbare. Iași: Editura „Spiru Haret”, 1996.
2. Botez M. Cercetarea viitorului în perspectiva sistemică. În: prognoza sociologică (Sinteze sociologice), p. 90.
3. Ionescu I. Sociologia școlii. București, 2009. p.39.
4. Hopkins D., Ainscow M., West M. Perfecționarea școlii într-o eră a schimbării. Chișinău: Editura „Prut internațional”, 1998. p.48-49.
5. Concepția modernizării sistemului de învățământ în Republica Moldova. Chișinău, 2006. p. 52.
6. Cristea S. Pedagogie generală. Managementul educației. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1996. p.254.
7. Jinga I. Management general și școlar. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2001. p. 276.
8. Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar. file:///C:/Users/User/Desktop/regulament_evaluare_promovare_transfer_2016.pdf
9. <http://lex.justice.md/md/357359/>